

2.

Berki Mihálynak, a Polgári Védelem Országos Törzsparancsnokának jelentése Kárpáti Ferenc honvédelmi miniszter részére az atomerőműben történt balesetről (1986. április 30.)

Polgári Védelem
Országos Törzsparancsnoka

Kárpáti Ferenc vezérezredes elvtárs
a Magyar Népköztársaság honvédelmi minisztere

Helyben

Tárgy: Jelentés a Csernobilban történt atomerőművi balesetről

Miniszter Elvtárs jelentem, a Csernobilban /Kijev É. 120 km/ lévő atomerőmű egyik blokkjánál baleset következett be. Az erőmű 1977-1983-ban épült. 1,8%-os dúsítású üzemanyaggal működik. A fűtőanyag teljes súlya 180 t.

Az erőmű 4 x 1000 megawattos blokkból áll, amelyből a 4. hibásodott meg, amelyet 1983-ban helyeztek üzembe. Egy blokk 21 x 21 x 25 méteres betonaknában helyezkedik el. Ez egy hatalmas grafit tömb, amely 250 x 250 mm alapterületű és 10-15 m magas grafit oszlopokból áll. Ezek közepén helyezkedik el a fűtőelem, amelyet egykörös vízhűtéses rendszer hűt.

A meghibásodás 1986. ápr. 25-ről 26-ra virradó éjjel következhetett be. Ezt igazolja, hogy a Magyar Villamos Művek Tröszt az arra vonatkozó információt, hogy a részünkre érkező energia csökkentését kéri [sic!]. Ezt 26-án 10.20-kor hivatalosan is kérték.

Előzetes állásfoglalást kértek abban, hogy 4 hónapos időre csökkenthessék a villamos energia importot, gáz kompenzálásával.

Svéd, finn intézetektől kapott értesülések szerint Finnországban 26-án már mérték a radioaktív szint növekedését és olyan anyagokat azonosítottak, amelyek a zóna meghibásodására utalnak.

A lengyel partnerektől szerzett információ szerint a Mazuri-tavak térségében oly mértékben megnövekedett a jód-131 izotóp mennyisége, hogy elrendelésre került a sugárvédő tabletták kiosztása a gyermekek és a terhes nők körében.

Az esemény kivizsgálására f. hó 29-én du., majd 30-án délelőtt szakértői bizottságot hívtunk össze, amelyen főleg a várható következményeket és a szükséges intézkedéseket vizsgáltuk. Ennek eredménye a következőkben foglalható össze:

- nagy valószínűséggel súlyos zónasérülés történt, amelyből országunkat már az eddigi kibocsátások is érintik. Ezt igazolják a mai napi mérések, amelyek az alapszinthez /másodpercenként 3-4 beütés¹/ viszonyítva 10-20-szoros emelkedést mutatnak /másodpercenként 50-60 beütés/. Ez még nem érték, tehát igen csekély szint. Az intézkedéseket igénylő értéknek a mérthez képest több nagyságrenddel magasabbnak kell lennie. A mai mérés nem éri el az 1960-as évek közepén végrehajtott nukleáris robbantások következtében kialakult sugárszintet;
- az intézkedések szempontjából lényeges, hogy van-e további kibocsátás, vagy nincs. Erre megbízható információnk nincs. A szovjet elvtársak nem adnak tájékoztatást /Gribkov hdstbk., PV/;
- a bizottság olyan felkészülést javasol, hogy készen álljunk erősebb kibocsátások kivédésére is.

Ennek érdekében:

- folyamatos, országra kiterjedő méréseket végzünk /PVOP, NM, MTA, Belker., EüM, MEM, Paks/;
- ezek értékelése folyamatos;
- a Kormánybizottság Operatív törzse és Műszaki Tanács tagjai részére készenlét került elrendelésre. A PV ügyeleti szolgálatát megerősítettem. A megyék felé intézkedtem, hogy a törzsparancsnok, vagy a helyettes az ünnepek alatt tartózkodják a helyőrségben;
- az Ipari Minisztérium részére javasoltuk egy millió db jódtabletta legyártását, amely 100 ezer ember védelmét biztosíthatja. A gyártást megkezdték;
- a Belker. Minisztérium mérő laboratóriumai 4-től mérni fogják a Szovjetunióból beérkező élelmiszereket.

Fel kell készülni arra, hogy rossz meteorológiai viszonyok és további sugárzó anyagok kibocsátása esetén helyenként legeltetési tilalmat és a tejfogyasztás korlátozását kell elrendelni. Ez azonban a következő 3 napban nem következhet be.

Kérem Miniszter Elvtársat, hogy jelentésemet elfogadni szíveskedjék.

Budapest, 1986. 04. 30. 14.00

/Dr. Berki Mihály vezérőrnagy/
a PV törzsparancsnoka

¹ Beütésszám: radioaktív sugárzás mérése során az időegység alatt számlált részecskék száma. Jelölése cps = beütésszám/másodperc.

[MNL OL XIX-B-1-ai-1-a-579/1986. Gépelt tisztázat saját kezű aláírással, pecsét nélkül. Az irat első oldalának jobb felső sarkában Kamara János belügyminiszter láttamozott aláírása, az oldal alján kézzel rávezetett iktatószám.]